

Krzysztof Kuźmicz (2015). *E-learning: kultura studiowania w przestrzeni sieci*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, ss. 182

Czytelnicy zainteresowani poszerzeniem wiedzy z zakresu kultury studiowania w przestrzeni sieci z pewnością z wielkim zainteresowaniem przyjęli publikację Krzysztofa Kuźmicza.

Tekst autora jest bardzo wartościowym wkładem w poszerzenie wiedzy z zakresu pedagogiki medialnej. Krzysztof Kuźmicz na podstawie swoich własnych badań nie tylko charakteryzuje zjawisko e-learningu, ale przede wszystkim ukazuje jego nieograniczone – i współcześnie jeszcze nieświadomione – możliwości. Celem prowadzonych badań było poznanie istoty i właściwości kultury studiowania w przestrzeni sieci. Zamierzeniem autora jest, aby lektura książki pobudzała do refleksji, a także była inspiracją dla Czytelnika do dalszych przemyśleń i nowatorskich rozwiązań dydaktycznych w przestrzeni e-studiowania.

Poparcie Unii Europejskiej dla działań na rzecz rozwoju nowych technologii informacyjnych znajduje wyraz we wsparciu finansowym wielu projektów badawczych, których celem jest propagowanie i wykorzystanie e-learningu. Autor zwraca uwagę, że e-learning jest obecnie jedną z najdynamiczniej rozwijających się gałęzi technologii informatycznych. E-learning określane jako kształcenie na odległość – obejmuje niemal wszystkie obszary działalności edukacyjnej i oświatowej. Najszerze zastosowanie znajduje w kształceniu ustawicznym i samokształceniu. E-learning to realny silny trend w światowej edukacji. Sprzyja mu rozwój nowych technologii i urządzeń do przekazywania informacji, które tworzą zupełnie nowe możliwości kształcenia w szkole wyższej.

Struktura książki jest przemyślana, tytuły podrozdziałów trafne i zachęcające do lektury. Tekst został starannie przygotowany pod względem językowym i edytorskim.

W pracy wykorzystano następujące metody badawcze: metodę analizy wykorzystywaną do krytycznej analizy piśmiennictwa (definicji, teorii, koncepcji) związanego z tematem pracy (w pracy wykorzystano zwarte publikacje naukowe, polskie i obcojęzyczne). Autor w sposób analityczny poszukuje odpowiedzi na wiele podstawowych pytań (m.in. w zakresie definiowania systemu e-learningowego i mechanizmów tworzenia kultury studiowania w przestrzeni sieci).

Problematykę opracowania ujęto w siedmiu rozdziałach. Wskazaną w tytule książki przestrzeń sieci autor rozpatrywał jako narzędzie wielowymiarowej aktywności współczesnego człowieka w czterech wymiarach: komunikacyjnym, kulturotwórczym, edukacyjnym i dziennikarskim.

W rozdziale pierwszym autor charakteryzuje przestrzeń sieci jako cyfrowe środowisko komunikacyjne. Ukazuje sieć w kontekście przeszłości i teraźniejszości komunikowania medialnego. Dokładnie analizuje proces

komunikowania i jego podstawowe modele, oparte na technologii Web 2.0, która stanowi zupełnie nową jakość w optymalizacji procesu wyszukiwania i magazynowania obiektów w sieci. W końcowej treści rozdziału autor przygląda się rozwojowi usług komunikacyjnych sieci (np. poczta elektroniczna, usługa Usenet, IRC, czat, usługa WWW), psychospołecznym właściwościom komunikowania oraz powstania multitożsamości w przestrzeni sieci.

Natomiast w rozdziale drugim autor analizuje przestrzeń sieci jako środowisko kulturotwórcze, rekonstruuje najważniejsze założenia i twierdzenia teorii kultury (w szczególności oparte na poglądach wielkiego polskiego badacza kultury Jerzego Kmity). Ponadto opisuje kulturę społeczeństwa sieci, określaną także terminem „kultura 2.0” lub „cyberkultura”.

W rozdziale trzecim autor zdefiniował kształcenie zdalne (distance learning) i skupił swą uwagę na współczesnej odmianie edukacji na odległość, czyli e-learningu. Prezentuje przestrzeń sieci jako cyfrowe środowisko edukacyjne (która składa się z tradycyjnego procesu dydaktycznego poprzez uzupełnienia go wirtualnymi zajęciami organizowanymi za pomocą technologii e-learningowej), zwrócił uwagę na kierunki i formy rozwoju edukacji wirtualnej, dokładnie charakteryzuje systemy LMS (learning management system), LCMS (learning content management system) i LCS (life communication system). W swojej publikacji dokonuje przeglądu szerokiej oferty nieodpłatnych platform e-learningowych (ATutor, Claroline, Ilias, Manhattan Virtual Classroom), ze szczególnym uwzględnieniem popularnej platformy Moodle. Oprócz tego autor zastanawia się nad pedagogicznymi i psychologicznymi aspektami kształcenia online. Dlatego zwrócił uwagę na przenikanie się i współwystępowanie w e-edukacji z pozoru przeciwstawnych koncepcji psychologicznych: behawiorystycznej, poznawczej oraz konstruktywizmu – jako teorii uczenia się i zdobywania wiedzy. Bardzo cenne jest zwrócenie uwagi na rolę nauczyciela w kształceniu zdalnym przez Internet. Nauczyciel korzystający z e-learningowej platformy edukacyjnej przestaje zatem być jedynym źródłem informacji, lecz stopniowo zaczyna pełnić rolę doradcy, pomocnika osoby uczącej się w poszukiwaniu potrzebnych wiadomości. W zakończeniu rozdziału zaprezentowano proces uczenia się, który odbywa się za pośrednictwem bezprzewodowych urządzeń mobilnych (m-learning).

Z kolei w rozdziale czwartym, ostatnim z teoretycznych, autor ujmuje przestrzeń sieci jako środowisko dziennikarskie. Śledzi zmiany, jakie dokonały się w obszarze dziennikarstwa i mediów tradycyjnych od momentu pojawienia się i upowszechnienia sieci, a także systematyzuje pojęcia i gatunki dziennikarstwa online z zakresu dziennikarstwa internetowego.

Po przedstawieniu założeń teoretycznych autor w ramach przyjętego obszaru tematycznego w części empirycznej (rozdziały 5-7) poddaje wielowymiarowej analizie kulturę studiowania w przestrzeni sieci. Oprócz tego przedstawia wyniki i interpretacje oraz wnioski z badań przeprowadzonych w latach 2008-2012 na dziennikarskich studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (specjalność: dziennikarstwo muzyczne) w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu. Badania realizowane były w czternastu grupach badawczych, na próbie liczącej 317 osób. Zajęcia online toczyły się na specjalnie zaprojektowanej, autorskiej platformie e-studiowania Eduk@cja on-line (<http://kuzmicz.edu.pl>) na bazie platformy Moodle. Szczególną uwagę skupiono na formach

i strategiach uczenia się, preferowanych stylach poznawczych, czynnikach afektywnych, autonomii i samokształceniu e-studenta oraz zespołowym uczeniu się (cooperative learning). Wiele uwagi poświęcono czynnikom materialnym (urządzenia techniczne), fizycznym (realizacja procesów uczenia się) i organizacyjnym (organizacja kursu, zaplanowane w nim aktywności i sposób zarządzania czasem) wchodzących w skład środowiska e-studiowania. Ponadto autor przedstawił lekturę fragmentów wywiadów z uczestnikami kursu e-learningowego dziennikarstwo muzyczne online. Zawierają one między innymi opinie, sugestie i wnioski studentów dotyczące wirtualnej edukacji.

Niewątpliwym plusem, stanowiącym zachętę do zapoznania się z pracą, jest jej przejrzysta szata graficzna, w której Czytelnik odnajdzie interesujące go zagadnienia oraz atrakcyjna forma prezentacji treści.

Zachęcam Czytelników do sięgnięcia do niniejszej lektury. Stanowi ona zbiór zagadnień umożliwiających poznanie i zrozumienie fenomenu sieci, a także jej edukacyjno-kulturowych i komunikacyjnych znaczeń i zastosowań. Książka posłuży z pewnością szerokiemu gronu odbiorców, w tym studentom i pracownikom naukowym, a także wszystkim tym, których zainteresowania skupione są wokół zagadnień kultury studiowania w przestrzeni sieci.

Vladimir Petrov